

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
УКРАЇНСЬКО-УГОРСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра угорської філології**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор УУННІ
/Шпеник О.О./
«26» червня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Предметна спеціальність (Спеціалізація) (за наявності)	035.071 Угро-фінські мови та літератури (переклад включно), перша – угорська
Освітня програма	Угорська мова та література. Англійська мова. Переклад
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Ужгород 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія української літератури» для здобувачів вищої освіти галузі знань **03 Гуманітарні науки** спеціальності **035 Філологія** предметної спеціальності (спеціалізації) (за наявності) **035.071 Угро-фінські мови та літератури (переклад включно)**, перша – угорська освітньої програми **Угорська мова та література. Англійська мова. Переклад.**

Розробники: Талабірчук О.Ю., кандидат філологічних наук, доцент.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри **угорської філології**

протокол №10 від «24» червня 2025 р.

Завідувач кафедри _____ Зикань Х.І.

Схвалено науково-методичною комісією УУННІ

протокол № 5 від «24» червня 2025 р.

Голова науково-методичної комісії _____ Талабірчук О.Ю.

© Талабірчук О.Ю., 2025 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2025 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	2	
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,3 самостійної роботи студента – 3,3	3	
	Лекції:	
	30	
	Практичні (семінарські):	
	30	
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	60	

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія української літератури» є формування у студентів сучасного наукового розуміння зародження, становлення й розвитку української літератури від найдавніших часів до сьогодення, розуміння її самобутності та оригінальності, художньої майстерності.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумов вивчення навчальної дисципліни «Історія української літератури» немає.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Угорська мова і література (мова навчання фахових дисциплін - угорська)», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Історія української літератури»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є залік, модульний контроль, поточні оцінки за знання; усні відповіді на практичних заняттях.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усна та письмова.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: усна.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота														Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	40	100
2	6	3	3	6	3	6	3	3	6	3	6	6	4		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота																			Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19	40	100
4	4	2	4	2	3	4	2	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	6	48	7	49
Презентація	1	12	1	11
Модульна контрольна робота	1	40	1	40
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота складається із теоретичних питань. Максимальна кількість балів за модульну контрольну роботу – 40. Результати модульної контрольної роботи сумуються із балами, отриманими впродовж практичних занять та оцінювання позааудиторної навчальної діяльності у ході поточного оцінювання: 60+40=100 балів.

Критерії оцінювання курсової роботи (проєкту) (у разі потреби)

Не передбачено навчальним планом.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Результати роботи студентів впродовж навчального семестру оцінюються в ході поточного контролю в діапазоні від 1 до 60 балів (включно), а результати модульної контрольної роботи оцінюються від 1 до 40 балів (включно). До складання заліку допускаються студенти, які за результатами двох модульних контролів отримали не менше 35 балів. На заліку студенти в усній формі відповідають на питання, які включають у себе весь програмовий матеріал за семестр.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі	Оцінка	Оцінка за національною шкалою
-------------------	--------	-------------------------------

види навчальної діяльності	ECTS	для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

«Відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який виявив всебічне і глибоке знання програмового матеріалу, вміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою, засвоїв основну і ознайомився з додатковою літературою, розуміє взаємозв'язок головних понять дисципліни та їх значення для майбутньої професії;

«Добре» (82-89 балів, В) заслуговує здобувач, який виявив повне знання програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу рекомендовану програмою, виявив систематичний характер знань з дисциплін і здатний до самостійного доповнення, але під час відповіді допустив деякі неточності;

«Добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, що виявив не цілком повне знання програмного матеріалу, не завжди успішно виконує передбачені програмою завдання, частково засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою, виявив не систематичний характер знань з дисциплін і не завжди здатний до їх самостійного доповнення і під час відповіді допускає деякі неточності;

«Задовільно» (64-73 бали, D) заслуговує здобувач, що виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої роботи за професією, вміє виконувати завдання, передбачені програмою, знайомий з основною рекомендованою літературою. Як правило, дана оцінка виставляється студентам, що допустили помилки у відповіді на заліку чи екзамені та при виконанні залікових або екзаменаційних завдань, але які володіють необхідними знаннями для їх усунення за допомогою викладача;

«Задовільно» (60-63 балів, E) заслуговує здобувач, що виявив часткове знання основного програмового матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої роботи за професією, не завжди вміє виконувати завдання, передбачені програмою, знайомий лише частково з основною рекомендованою літературою. Як правило, дана оцінка виставляється здобувачам, що допустили грубі помилки у відповіді на заліку чи екзамені та при виконанні залікових або екзаменаційних завдань, але які частково володіють необхідними знаннями для їх усунення за допомогою викладача.

«Незадовільно» (35-59 балів, FX) виставляється здобувачу, який виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

«Незадовільно» (0-34 балів, F) виставляється здобувачеві, котрий: володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не

володіє зовсім; допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Давня українська література – XI – XVIII ст., література першої половини XIX ст.

Тема 1. Вступ. Особливості розвитку давньої української літератури.

- 1.Періодизація історії української літератури.
- 2.Поняття про давню українську літературу. Хронологічні межі давнього українського письменства.
3. Особливості давньої української літератури.
4. Зародження української літератури.

Тема 2. Література Київської Русі.

1. Література Київської Русі: перекладна, релігійно-християнська, світська.
2. Етапи становлення літописання.
- 3.«Повість минулих літ».
3. Київський літопис.
4. Галицько-Волинський літопис.
- 5.Оригінальна література Київської Русі.
- 5.1.Ораторсько-проповідницька проза XI—XII ст.
- 5.2.«Слово про Закон і Благодать» Іларіона.
- 5.3.Проповіді Кирила Туровського.
- 5.4.Агіографічна проза.
- 5.5.Повчальна проза Київської Русі. «Повчання дітям» Володимира Мономаха.

Тема 3. «Слово про Ігорів похід».

1. Авторство «Слова про Ігорів похід».
2. Літописне оповідання і «Слово про Ігорів похід».
3. Жанр і композиція «Слова про Ігорів похід». Художні образи.
4. Поетика пам'ятки.

Тема 4. Києво-Печерський патерик. Українська література XIII–п/п XVI ст.

1. Києво-Печерський патерик: історія виникнення, джерела, жанрова своєрідність.
2. Мотив чуда у творі. Композиційні особливості. Новели: «Про Прохора Лободяника», «Про Агапіда-лічця», «Про Олімпія Іконописця», «Про Мойсея Угриня», «Про Тита та Івагіря». Значення Києво-Печерського патерика.
3. Українська література пізнього Середньовіччя (II пол. XIII- п/п XVI ст.).

Тема 5. Українська література епохи Відродження (II пол. XV ст. – XVI ст.).

1. Ренесанс та Реформація в Україні – особливості розвитку.
2. Національна латиномовна поезія — ренесансне явище українського письменства, форма взаємодії національних і європейських культурних традицій. Творчість Юрія Котермака (Дрогобича).
3. Творчість Павла Русина із Кросна.
4. Життєвий і творчий шлях І. Вишенського. Невизнання письменником ренесансних цінностей, повернення до ранньохристиянських ідеалів.

Тема 6. Українська література доби Бароко.

1. Історичні умови розвитку України в другій половині XVI — на початку XVII ст.
2. Полімовність української літератури доби Бароко.
3. Формування барокового стилю в українському письменстві.
4. Полемічна проза.

5. Полемічні твори Мелетія Смотрицького.
6. Поезія епохи Бароко: мотиви, основні жанри.
7. Особливості агіографічної прози. Творчість Д. Туптала.

Тема 7. Українська драматургія XVII – XVIII ст.

1. Генеза давнього українського театру.
2. Розвиток шкільної драматургії.
3. Драма Ф. Прокоповича «Володимир» та її роль у розвитку української історичної драматургії.
4. Жанрові особливості й тематика інтермедій.

Тема 8. Творчість Григорія Сковороди.

1. Життєвий і творчий шлях Г. Сковороди.
2. Філософські погляди Григорія Сковороди.
3. Поезія Григорія Сковороди як спосіб вираження світоглядних думок.
4. Внесок Григорія Сковороди в утвердження жанру байки.
5. Афористика Григорія Сковороди.

Тема 9. Літературний процес перших десятирічь XIX століття. Творчість І. Котляревського.

1. Головні особливості українського літературного процесу к. XVIII – поч. XIX ст.
2. І. Котляревський – зачинатель нової української літератури. Жанрова своєрідність твору «Енеїда». Специфічність художнього зображення дійсності у «Енеїді» І.Котляревського. Стильові ознаки та мовні особливості «Енеїди» І.Котляревського.
3. І. Котляревський і становлення нової української драматургії («Наталка Полтавка», «Москаль чарівник»).

Тема 10. Григорій Квітка-Основ'яненко – перший класик нової української прози.

1. Культурно – громадська діяльність Григорія Квітки-Основ'яненка.
2. Класифікація творчості письменника.
3. Бурлескно – реалістична проза Квітки («Салдацький патрет», «Мертвецький Великдень», «От тобі й скарб», «Пархомове снідання»). Сентиментально – реалістична проза Квітки («Маруся», «Сердешна Оксана», «Козир – дівка»).
4. Бурлескний твір «Конотопська відьма». Поєднання реального й фантастичного в повісті.

Тема 11. Сентименталізм та романтизм в українській літературі першої половини XIX ст.

1. Художні засади сентименталізму.
2. Історія виникнення романтизму в українській літературі. Два основні угруповання в українському романтизмі. Специфіка художнього мислення романтиків. Художнє освоєння дійсності у романтиків. Нові теми, проблеми, жанри, стилі романтизму. Романтизм і проблеми національного самоутвердження народу. Особливості романтичної поетики. Жанрове розмаїття романтичної творчості.
3. Творчий доробок Л. Боровиковського. Балади «Маруся», «Чарівниця»; байки, прибаютки. Байки та ліричні твори Є. Гребінки («Човен», «Українська мелодія»; «Вудмежий суд», «Пшениця», «Віл»).
4. Балади та байки П. Гулака-Артемівського («Рибалка», «Цікавий і Мовчун», «Лікар і Здоров'я», «Пан та Собака»).
5. Ліричні твори В. Забіли («Повіяли вітри буйні», «Гуде вітер вельми в полі!», «Сирота» ін.).
6. Творчість М. Костомарова («Пан Шульпіка», «Співець», «Полтавська могила», «Згадка»).

Тема 12. Літературне відродження в Західній Україні. «Руська трійця».

1. Романтизм в літературі Західної України.
2. Львівський гурток «Руська трійця» та його історичне значення. Історія видання та розповсюдження «Русалки Дністрової». Романтичний характер альманаху.
3. М. Шашкевич – провідний український романтик.
4. Художня спадщина І. Вагилевича («Мадей», «Жулин і калина»).
5. Творчість Я. Головацького («Два віночки», «Весна», «Туга за родиною»).

Тема 13. Т. Шевченко – основоположник нової української літератури.

1. Неповторність художнього світу Т.Шевченка. Періодизація творчості.
2. Ранній період творчості.

3. Твори Т. Шевченка про історичне минуле України. Поема „Гайдамаки”.
4. Драматургія Т. Шевченка.
5. Творчість Т. Шевченка періоду «трьох літ».
6. Поезія заслання 1847-1857 рр.
7. Останній період творчості – 1857- 1861 рр. Епохальне значення „Кобзаря”.

Тема 14. Творчість Марка Вовчка. „Народні оповідання”.

Життя і літературно - громадська діяльність Марка Вовчка.

«Народні оповідання» як якісно нове явище в українській прозі.

Проблематика та поетика «Народних оповідань».

Модуль 2. Літературний процес другої половини ХІХ ст., історія української літератури межі століть (кін. ХІХ – поч. ХХ ст.), історія української літератури ХХ ст., літературний процес кін. ХХ – поч. ХХІ ст.

Тема 1. Літературний процес другої половини ХІХ ст.

1. Історико-культурний контекст літературного процесу 2-ої половини ХІХ ст.
2. Пізній романтизм у літературі ХІХ століття: П. Куліш, О. Стороженко, Ю. Федькович.
3. Життя і багатогранна творча діяльність П. Куліша. Роман «Чорна рада». Історія створення. Поетика роману.

Тема 2. Історія української літератури 70-90 років ХІХ ст.

1. Українська реалістична проза ХІХ ст. Роман А. Свидницького «Люборацькі» як перший соціально-психологічний роман української літератури.
2. Панорамне зображення українського життя у реалістичній прозі І. Нечуя-Левицького. Новаторство письменника у змалюванні інтелігенції. Урбаністична тема у творчості І. Нечуя-Левицького (на прикладі романів «Хмари», «Над Чорним морем»).
3. Твори з життя селянства І. Нечуя – Левицького («Дві московки», «Микол Джеря», «Кайдашева сім'я»).
4. Сатиричне зображення духівництва у творчості Нечуя - Левицького (повість «Старосвітські батюшки та матушки»).
5. Проблема «голодної волі» у творчості Панаса Мирного («Голодна воля», «Лихо давнє і сьогочасне»).
6. Майстерність психологічного аналізу у романі Панаса Мирного «Хіба ревуть воли як ясла повні».
7. Реалістичний код роману-епопеї «Повія» Панаса Мирного: історія написання та друку, особливості психологізму, композиція твору.

Тема 3. Розвиток української реалістичної драматургії і театру в другій половині ХІХ століття:

І. Франко, М.Старицький, І.Карпенко-Карий.

1. Аматорський театральний рух в Україні 60-70 рр. ХІХ століття.
2. Піднесення і розквіт українського театру і драматургії поч. 80-х років ХІХ століття.
3. Створення першої професійної театральної трупи М. Кропивницьким.
4. Театр корифеїв під керівництвом М.Старицького. Роль М.Кропивницького, М.Старицького, І.Карпенка-Карого, І.Франка в створенні класичної реалістичної драми й комедії.
5. Драматургія І. Франка: «Украдене щастя».
6. Франко як історик, критик українського театру. Тематична та жанрова різноманітність драматургічної спадщини Франка.

Тема 4. Життєвий і творчий шлях та світогляд І. Франка.

1. Поетична творчість І. Франка. Еволюція естетичної свідомості поета.
2. Художній світ збірок “З вершин і низин”, “Зів’яле листя”, “Мій Ізмарагд”, “Із днів журби”, “Semper tūro”.
3. Жанр поеми у творчості Івана Франка (“Панські жарти”, “Ботокуди”, “Лис Микита”, “Смерть Каїна”, “Святий Валентій”, “Іван Вишенський”, “Похорон”, “Мойсей”.
4. Мала проза Івана Франка. Проблематика, жанрова своєрідність, особливості викладу. Новаторство.
5. Від “Борислава” до “Перехресних стежок”: еволюція Франка-прозаїка. Пошуки методу і стилю.

Тема 5. Народницький і модерністський дискурси в літературному процесі межі століть.

1. Суспільно-політичні та культурні передумови розвитку української літератури кінця XIX – початку XX ст.
2. Народницький і модерністський дискурси в літературному процесі межі століть.
3. Теоретична і художня криза народництва. Неонародницький дискурс. Модернізм як опозиція до народництва.
4. Модернізм в українській літературі: передумови виникнення, філософське підґрунтя, типологічні та національні ознаки.
5. Сильові течії модернізму. Жанрова палітра українського модернізму кінця XIX – початку XX ст.
6. Літературні угруповання в літературі зламу століть. „Молода Муза” як ланка зв’язку з загальноєвропейським літературним процесом. Літературно-критичний дискурс „Української хати”.

Тема 6. Життєвий і творчий шлях Лесі Українки.

1. Суспільно-політичні та естетичні погляди поетеси.
2. Лірика Лесі Українки. Збірки „На крилах пісень” (1893), „Думи і мрії” (1899), „Відгуки” (1902), їх жанрово-тематичний діапазон. Урізноманітнення принципів групування віршів у цикли (зоровий, музичний). Біблійні мотиви й образи у віршах. Образи-символи в ліриці поетеси. Сильові ознаки лірики.
3. Проблематика та художня специфіка поем Лесі Українки „Роберт Брюс, король шотланський”, „Давня казка”, „Одно слово”, „Віла-посестра”.
4. Новаторство драматургії Лесі Українки. Неоромантичні тенденції у творах. Трагізм образу пророчиці у драматичній поемі „Кассандра”.
5. Образ митця в драматичних творах „Оргія”, „У пущі”.
6. Проблематика і жанрова специфіка драматичних поем „Бояриня”, „Лісова пісня”.

Тема 7. Життєвий і творчий шлях М. Коцюбинського.

1. Ранні твори письменника. Еволюція М. Коцюбинського.
2. Риси імпресіонізму у творах. Зображення психологічного стану героїв, настроєва єдність автора і героя, ліризм, гуманізм новел («П’ятизлотник», «Що записано в книгу життя»). Новелістика М. Коцюбинського («Intermezzo», «Коні не винні», «Цвіт яблуні»).
4. Місце М. Коцюбинського в історії української літератури.

Тема 8. Творчість письменників «Покутської трійці» – Василя Стефаника, Леся Мартовича, Марка Черемшини.

1. Модерна новелістика. Соціально-психологічна основа новел В. Стефаника, Л. Мартовича, М. Черемшини. Проблематика, герої. Гумор і сатира в новелах.
2. Трагедія сільської бідноти Західної України («Новина»). Зображення гнітючих переживань селянина, змушеного емігрувати в пошуках кращої долі («Камінний хрест»).

Тема 9. Життєвий і творчий шлях В. Винниченка.

1. Життя і політична діяльність письменника.
2. Збірка «Краса і сила»: проблематика, система образів, своєрідність стилю. Особливості малої прози В. Винниченка.
3. Жанрові особливості роману «Сонячна машина». Оцінка твору літературознавцями.
4. Синтез традицій і новаторства у драматургії автора. Відображення трагедії українського народу в драмі «Між двох сил». Проблематика і конфлікт у драмі «Закон».

Тема 10. Соціально-політичні та естетичні координати розвитку історії української літератури 1910 – 1930 рр. XX століття.

1. Літературний процес 1920-х – 30-х років.
2. Особливості розвитку жанрових систем української літератури в 1920-ті роки.
3. Український ренесанс 20-х років як вияв національного відродження українського народу.
4. Літературна дискусія 1925-28 рр.
5. Літературні угруповання («Гарт», «Ланка», «Плуг», «ВАПЛІТЕ», «Молодняк»). Українські письменники - жертви ідеологічного терору 30-х років (М. Зеров, М. Драй-Хмара, Д. Загул, Григорій Косинка, Т. Осьмачка, Є. Плужник та ін.).

Тема 11. Творчість П. Тичини.

1. Життєвий шлях П. Г. Тичини.

2. Естетичні переживання нерозривної єдності людини і природи («Блакить мою душу обвіяла», «Арфами, арфами...», «Ой не крийся, природо...», «Ви знаєте, як липа шелестить...», «Гаї шумлять», «Розкажи, розкажи мені, поле...»).

3. Культура людських почуттів в інтимній ліриці Павла Тичини («О панно Інно», «Подивилась ясно»). Художнє осмислення громадянської війни в Україні («Одчиняйте двері...», «Зразу ж за селом...», «Загупало в двері прикладом...»).

4. Біблійні мотиви в зображенні трагедії України («Скорбна мати»). Поема-реквієм «Похорон друга» - вершина творчих досягнень Павла Тичини періоду Другої світової війни. Патріотизм поезії «Матері забуть не можу».

5. Пізній Тичина. Основні риси поетичного стилю.

Тема 12. Українська кінодраматургія і О. Довженко.

1. Життя і творчість самобутнього митця України: режисера, прозаїка, драматурга, публіциста та художника.

2. Автобіографічні твори О. Довженка. «Україна в огні» - літопис героїчного подвигу, духовної, патріотичної краси народу в роки війни.

3. «Щоденник» - документ доби; пошуки істини, болісні роздуми автора над трагедією українського народу, його історичним минулим. Світове значення творчості О. Довженка.

Тема 13. Поети «празької школи».

1. Празька літературна група. Контури явища. Представники. Передумови виникнення української літератури за межами батьківщини. Празька літературна група: учасники, ідеологія. Мотивний комплекс у ліриці.

2. Творчість Олега Ольжича і Олени Теліги.

3. Євген Маланюк – поет й есеїст.

Тема 14. В. Підмогильний. Огляд творчості.

1. Стислий огляд життя і творчості В. Підмогильного - українського прозаїка і перекладача.

2. Особливість новелістики В. Підмогильного - посилена увага до психології героїв, їх внутрішнього світу («Військовий літун»).

3. Вирішення складних морально-психологічних проблем сучасної йому доби («Собака», «Проблема хліба»).

4. Роман «Місто» - твір про моральну деградацію особистості через відсутність власних моральних орієнтирів.

Тема 15. Українська драматургія першої половини ХХ століття.

1. Історичні твори І. Кочерги. Тематика. Проблематика. Драми «Свіччине весілля», «Ярослав Мудрий».

2. Відображення трагічних подій голодомору в Україні у п'єсі «97».

3. «Філологічна комедія» «Мина Мазайло» - гостра сатира на новітніх міщан, що втратили глибинні знання вікових традицій народу, його культури, мови, поваги до них.

4. Новаторство М. Куліша-драматурга. Його вплив на розвиток української драматургії.

Тема 16. Українська література 1960 – 1980-х рр. ХХ століття: суспільно-історичні умови розвитку, література в системі художніх напрямків і стилів (модернізм, соцреалізм, постмодернізм).

1. Суспільно-історична ситуація в Україні в другій половині ХХ століття та українська література. Хрущовська «відлига». Особливості періодизації історії української літератури другої половини ХХ століття (поява феномену «шістдесятників», дисидентів, «латентного» покоління сімдесятників, вісімдесятників тощо; тривання української літератури в еміграції – Нью-Йоркська літературна група). Реабілітація репресованих письменників.

2. Українська поезія 1960-х – 1980-х рр. Лірика та ліро-епос І. Драча, Л. Костенко, В. Симоненка, М. Вінграновського, Д. Павличка, І. Жиленко. Громадянська лірика молодих письменників.

3. Художня проза соціалістичного реалізму: О. Гончар, П. Загребельний, М. Стельмах. Соцреалізм як провідний метод літератури Радянського Союзу: ознаки, особливості функціонування.

4. «Химерна проза»: В. Шевчук, Є. Гуцало, В. Дрозд. Сильові паралелі української химерної прози з латиноамериканським магічним реалізмом.

Тема 17. Творчість Григора Тютюнника.

1. Огляд життя і творчості Григора Тютюнника.

2. Сповідь про перше кохання («Зав'язь»), розкриття гострих морально-етичних проблем у новелах («Деревій», «Смерть кавалера», «Син приїхав», «Оддавали Катрю» та ін.).

3. Яскрава індивідуальність творчого стилю письменника-новеліста «Три зозулі з поклоном».

Тема 18. Поет-дисидент – Василь Стус.

1. Життя і творчість В. Стуса. Основні відомості про дитинство й навчання в Донецьку. Київський період.

2. Поетичні збірки «Зимові дерева», «Веселий цвинтар». Творчість періоду ув'язнення й заслання: «Час творчості», «Палімпсести».

3. Епістолярна, перекладацька й прозова спадщина письменника.

Тема 19. Творчість Ліни Костенко.

1. Творчий шлях Л. Костенко. Мотиви поезії: спогади про лихоліття минулої війни з фашизмом і її відлуння у нашому сьогоденні («Пастораль ХХ сторіччя», «Тут обелісків ціла рота»). Роздуми поетеси над швидкоплинністю часу, неперехідністю справжніх духовних цінностей («Життя іде і все без коректур...», «Вже почалось, мабуть, майбутнє...», «Не треба думати мізерно...»). Вічна тема кохання, благородних людських почуттів («Світлий сонет», «Розкажу тобі думку таємну»).

2. Роман у віршах «Берестечко». Історична основа твору, сюжет.

3. Роман у віршах «Маруся Чурай».

Тема 20. Соціально-політичні й культурні передумови становлення літературного процесу в Україні наприкінці 80-х рр. ХХ ст. – початку ХХІ ст.

1. Історико-культурний контекст розвитку української літератури кін. 80-х – початку 90-х рр. ХХ ст.: початок «перебудови» в Радянському Союзі; нова хвиля реабілітацій і повернення заборонених у тоталітарну добу письменників та їх творів; література – музика – кіно – живопис, їх взаємозв'язок.

2. Виникнення незалежних літературних угруповань у 80-х – поч. 90-х рр. поза межами Національної спілки письменників України: «ЛуГoСад», «Бу-Ба-Бу», «Музейний провулок, 8», «Пропала грамота» та ін. Літературні угруповання 1990-х – 2000-х рр. («Нова дегенерація», «Червона фіра», «Друзі Еліота», «Ммюнна туга», «Західний вітер», «Нечувані», «OST»).

3. Сучасна українська література як система.

4. Неомодернізм і постмодернізм як ключові стильові маркери літературної доби помежів'я. Дискусія про український постмодернізм.

5. Українська література 1990-х – 2000-х років: стильові координати.

6. Феномен жіночого письма в художній літературі. Проза Марії Матіос, Оксани Забужко, Євгенії Кононенко, Тані Малярчук та ін.

7. Урбаністична література 90-х – 2000-х рр.: Сергій Жадан, Анатолій Дністровий, Ірена Карпа та ін.

8. Сучасний український мас-роман як альтернатива до елітарного тексту: Ірен Роздобудько, Люко Дашвар, Василь Шкляр, Андрій Кокотюха, Любо Дереш та ін.

9. Сучасна українська проза зарубіжжя. Творчість І. Яцканина.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	Форма навчання: денна	
	Р	А
	0	у тому числі

		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
1-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Вступ. Особливості розвитку давньої української літератури.	2	2				
Тема 2. Література Київської Русі.	6	2	2			2
Тема 3. «Слово про Ігорів похід».	3	2				1
Тема 4. Києво-Печерський патерик. Українська література XIII–п/п XVI ст.	4					4
Тема 5. Українська література епохи Відродження (II пол. XV ст. – XVI ст.).	6		2			4
Тема 6. Українська література доби Бароко.	4	2				2
Тема 7. Українська драматургія XVII – XVIII ст.	3	2				1
Тема 8. Творчість Григорія Сковороди.	6		2			4
Тема 9. Літературний процес перших десятирічь XIX століття. Творчість І. Котляревського.	6	2	2			2
Тема 10. Григорій Квітка-Основ'яненко – перший класик нової української прози.	4		2			2
Тема 11. Сентименталізм та романтизм в українській літературі першої половини XIX ст.	2					2
Тема 12. Літературне відродження в Західній Україні. «Руська трійця».	1					1
Тема 13. Т. Шевченко – основоположник нової української літератури.	5	2	2			1
Тема 14. Творчість Марка Вовчка. „Народні оповідання”.	2					2
Модульна контрольна робота	4		2			2
Разом за модуль	58	14	14			30
Модуль 2						
Тема 1. Літературний процес другої половини XIX ст.	2	2				
Тема 2. Історія української літератури 70-90 років XIX ст.	2	2				
Тема 3. Розвиток української реалістичної драматургії і театру в другій половині XIX століття: І. Франко, М. Старицький, І. Карпенко-Карий.	5		2			3
Тема 4. Життєвий і творчий шлях та світогляд І. Франка.	5		2			3
Тема 5. Народницький і модерністський дискурси в літературному процесі межі століть.	3					3
Тема 6. Життєвий і творчий шлях Лесі Українки.	6	2	2			2
Тема 7. Життєвий і творчий шлях М. Коцюбинського.	2	2				
Тема 8. Творчість письменників «Покутської трійці» – Василя Стефаника, Леся Мартовича, Марка Черемшини.	3					3
Тема 9. Життєвий і творчий шлях В. Винниченка.	4		2			2

Тема 10. Соціально-політичні та естетичні координати розвитку історії української літератури 1910 – 1930 рр. XX століття.	2	2				
Тема 11. Творчість П. Тичини.	2					2
Тема 12. Українська кінодраматургія і О.Довженко.	2					2
Тема 13. Поети «празької школи».	4		2			2
Тема 14. В. Підмогильний. Огляд творчості.	4		2			2
Тема 15. Українська драматургія першої половини XX століття.	2	2				
Тема 16. Українська література 1960 – 1980-х рр. XX століття: суспільно-історичні умови розвитку, література в системі художніх напрямків і стилів (модернізм, соцреалізм, постмодернізм).	2	2				
Тема 17. Творчість Григіра Тютюнника.	2					2
Тема 18. Поет-дисидент – Василь Стус.	2					2
Тема 19. Творчість Ліни Костенко.	4		2			2
Тема 20. Соціально-політичні й культурні передумови становлення літературного процесу в Україні наприкінці 80-х рр. XX ст. – початку XXI ст.	2	2				
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	62	16	16			30
Разом за семестр	120	30	30			60

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1	Література Київської Русі.	2
2	Українська література епохи Відродження (II пол. XV ст. – XVI ст.).	2
3	Українська драматургія XVII – XVIII ст.	2
4	Літературний процес перших десятиріч XIX століття.	2
5	Григорій Квітка-Основ'яненко – перший класик нової української прози.	2
6	Літературне відродження в Західній Україні. «Руська трійця».	2
7	Т. Шевченко – основоположник нової української літератури.	2
8	Розвиток української реалістичної драматургії і театру в другій половині XIX століття: І. Франко, М. Старицький, І. Карпенко-Карий.	2
9	Життєвий і творчий шлях та світогляд І. Франка.	2
10	Життєвий і творчий шлях Лесі Українки.	2
11	Життєвий і творчий шлях В. Винниченка.	2
12	Творчість П. Тичини.	2
13	В. Підмогильний. Огляд творчості.	2
14	Творчість Ліни Костенко.	2
Разом		28

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1	Підготовка до практичного заняття з теми «Література Київської Русі».	2
2	Проаналізувати поетику замовляння у «Слові про Ігорів похід».	1
3	Опрацювання новел Києво-Печерського патерика.	3
4	Українська література епохи Відродження. Поняття Ренесансу та Реформації в Україні. Життєвий і творчий шлях І. Вишенського. Прочитання художніх творів з теми.	3
5	Поезія доби Бароко. Прочитання художніх творів з теми.	2
	Опрацювання питань та прочитання художніх текстів до практичного заняття з драматургії XVII – XVIII ст.: 1. Генеза давнього українського театру. 2. Розвиток шкільної драматургії. 3. Драма Ф. Прокоповича «Володимир» та її роль у розвитку української історичної драматургії.	2
6	Творчість Григорія Сковороди. Прочитання художніх творів з теми.	1
7	«Енеїда» І. Котляревського – перший твір нової української літератури.	2
8	Опрацювання літературно-критичних матеріалів із творчості Григорія Квітки-Основ'яненка. Зеров М. Сентиментальна повість. Квітка-Основ'яненко. Українське письменство. К., 2003. С. 91 – 99. Вільна Я. Гуманізм прози Г. Квітки-Основ'яненка і засади соціодетермінізму в оцінці творчості письменника. Слово і час. 2004. № 9. С. 22 – 30. Трофименко В. Творчість Г. Квітки-Основ'яненка і західноєвропейська просвітительська естетика. Суми, 2000.	2
9	Становлення та розвиток сентименталізму та романтизму в українській літературі першої половини XIX ст. Творчий доробок Л. Боровиковського, балади та байки П. Гулака-Артемівського, поезія В. Забіли та твори М. Костомарова.	2
10	Львівський гурток „Руська трійця” та його історичне значення. Історія видання та розповсюдження „Русалки Дністрової”. Романтичний характер альманаху.	1
11	Підготовка до практичного заняття по творчості Т. Шевченка. Опрацювання критичних матеріалів та прочитання художніх творів із теми. Смілянська В., Чамата Н. Структура і смисл: спроба наукової інтерпретації поетичних текстів Тараса Шевченка. К., 2000. Дзюба І. Тарас Шевченко (передмова до «Шевченкової енциклопедії») / І. Дзюба // 3 криниці літ : у 3 т. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006–2007. Т. 3. С. 8–98.	1
12	Марко Вовчок. Життя і творча діяльність. Марко Вовчок як перекладач (Ж. Верна, Г. К. Андерсена, А. Е. Брема). «Народні оповідання; продовження теми народного життя в повісті «Інститутка». Бібліотечка «Дивослова». Київ. 2018. № 2/3. С. 78–85.	2

13	Повторення вивченого матеріалу та підготовка до модульної контрольної роботи № 1	2
14	Пізній романтизм у літературі XIX століття: П. Куліш, О. Стороженко, Ю. Федькович.	1
15	Історія української літератури 70-90 років XIX ст.	1
16	Прочитати художні драматургічні твори І. Франка, М. Старицького, І. Карпенка-Карого.	1
	Поетика та аналіз поезій І. Франка.	3
18	Літературні угруповання в літературі зламу століть. „Молода Муза” як ланка зв’язку з загальноєвропейським літературним процесом. Літературно-критичний дискурс „Української хати”. Законспектувати статтю І. Франка Маніфест «Молодої Музи». Історія української літературної критики та літературознавства: Хрестоматія. К. : Либідь, 1998. Кн. 2. С. 139–145.	1
19	Опрацювати працю: Агеева В. П. Поетеса зламу століть: Творчість Лесі Українки в постмодерній інтерпретації. К.: Либідь, 2001. 264 с.	2
20	Жила С. Формувати систему художнього мислення: «Тіні забутих предків» М. Коцюбинського і С. Параджанова: зіставлення літературного твору та його екранізації. Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. 2003. № 6. С. 168–175.	1
21	Шумило Н. Василь Стефаник – модерніст. «Покутська трійця» й літературний процес в Україні кінця XIX – початку XX століть. Матеріали наукової конференції. Дрогобич: Вимір, 2001. С. 298–310. Горболіс Л. Гедонізм у новелістиці Марка Черемшини: радість існування на землі як етико-естетичне враження сутності релігійного буття українця. Урок української. 2002. № 1. С. 43–46.	2
22	Образи інтелігентів у ранніх оповіданнях В. Винниченка. Новаторство письменника.	2
23	Ранній український модернізм і українська поезія 1903 – 1923 років.	2
24	Феномен покарання славою (прочитати розвідку В. Стуса «Феномен доби»). Стус В. Феномен доби (Сходження на голгофу слави): Розвідка. К.: Товариство «Знання» України, 1993. 96 с.	2
25	Щоденник Олександра Довженка: людина та нація в умовах тоталітаризму.	2
26	Аналіз поезій поетів «празької школи».	2
27	Традиції та новаторство художньої прози В. Підмогильного.	2

28	Новаторство М. Куліша-драматурга. Його вплив на розвиток української драматургії.	1
29	Ідейно-змістова і формотворча новизна лірики поетів-шістдесятників. Громадянські мотиви лірики Дмитра Павличка та Івана Драча.	1
30	Відчуження як центральна проблема в художньому світі Гр. Тютюнника.	2
31	Поетична творчість В.Стуса: від «Зимових дерев» до «Палімпсестів».	2
32	Прочитати «Маруся Чурай» Ліни Костенко.	2
33	Сучасна українська проза зарубіжжя. Українська література Словаччини.	2
	Разом	60

6.5. Індивідуальні завдання (у разі потреби)

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

(у разі потреби)

Технічні засоби: навчальна платформа Moodle, Google Meet, офісні додатки, сайт електронного навчання УжНУ: <https://e-learn.uzhnu.edu.ua/>.

Обладнання: РС, проектор.

Програмне забезпечення: Microsoft Office (Word, PowerPoint), Prezi (Presentation Software).

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Історія української літератури. Методичний посібник для студентів освітньої програми «Угорська мова і література (мова навчання фахових дисциплін – угорська)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / Уклад. О. Талабірчук. Ужгород, 2023. 44 с.
2. Білоус П. В. Історія української літератури XI – XVIII ст.: Навчальний посібник. К.: ВЦ Академія, 2009. 424 с.
3. Історія української літератури: XX – поч. XXI ст. : навч. посіб. : у 3 т. / В. І. Кузьменко, О. О. Гарачковська, М. В. Кузьменко та ін. ; за ред. В. І. Кузьменка. К. : Академвидав, 2013. Т. 1. 2013. 592 с.; Т. 2. 2014. 536 с.; Т. 3. 2016. 552 с.
4. Історія української літератури : у 12-ти т. - Т. 1: Давня література (X – перша половина XVI ст.) / редкол.: Віталій Дончик (голова), Лукаш Скупейко, Надія Бойко ; ред. Юрій Пелешенко, Микола Сулима та ін. К.: Наук. Думка, 2013. 840 с.
5. Історія української літератури : у 12 т. - Т. 2: Давня література (друга половина XVI–XVIII ст.) / наук. ред. : Віра Сулима, Микола Сулима. К. : Наук. Думка, 2014. 840 с.
6. Історія української літератури : у 12 томах. Т. 3 : Література XIX століття (1800–1830) / заг. ред. В. Дончик. К. : Наук. Думка, 2016.
7. Історія української літератури: у 12-ти т. Т. 4: Тарас Шевченко / редкол.: Дончик В. (гол.), Скупейко Л., Бойко Н. та ін. ; наук. ред. Жулинський М. К. : Наук. Думка, 2014. 783 с.

8. Історія української літератури. Т. 7. Література 80—90 років XIX століття. Кн. 1. / редкол. : Микола Сулима (гол.), Лукаш Скупейко (заст.), Надія Бойко (вч. секр.) та ін. ; заг. ред. вид. Віталія Дончика. К. : Наук. Думка, 2020. 532 с.
9. Історія української літератури. У 12 т. Т. 7. Література 80—90-х років XIX століття. Кн. 2. / ред. кол. : М. Сулима (гол.), Л. Скупейко (заст. гол.), Н. Бойко (вч секр.), М. Бондар та ін. ; заг. ред. В. Дончика; наук. ред. Л. Мороз. К. : Наук. Думка, 2021. 504 с.
10. Ковалець Л. М. Історія української літератури першої половини XIX століття : навч.-метод. посібник. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 96 с.
11. Ковалів Ю.І. Історія української літератури XIX – поч. XXI ст. Том І. У пошуках 1. іманентного сенсу. К.: Академія, 2013. 512 с. Т. 2. 2013. Т.3. 2014. Т.4. 2015. Т.5. 2017. Т.6. 2019. Т.7. 2020. Т.8. 2021.
12. Навчально-методичний посібник з курсу "Історія української літератури кінця XIX - початку XX століття" / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т філології, Каф. новіт. укр. літ.; [за заг. ред. Г. Ф. Семенюка ; упоряд.: О. Романенко, Н. Янкова]. Київ: [б.в.], 2013. 339 с.
13. Талабірчук О. Ноггор васуі: Поетика художнього світу Івана Яцканина. Наукова монографія. Ужгород : ТИМРАНИ, 2019. 160 с.

Допоміжна література

1. Золоте слово. Хрестоматія літератури України-Русі епохи Середньовіччя IX-XV століть: У 2 кн. Кн.2 / За ред. В. Яременка. К.: Аконіт, 2002. С. 447-556.
2. Лебединцева Н.М. Сучасна українська література: Навчальний посібник. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. 104 с.
3. Поляруш Н. ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ (І ПОЛОВИНА XX СТОЛІТТЯ). Вінниця, 2021. 199 с. Режим доступу: <https://dspace.vspu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8651>.
4. Сліпушко О. Софія Київська. Українська література Середньовіччя: доба Київської Русі (X-XIII століття). К.: Аконіт, 2002. 339 с.
5. Сулима М. Українська драматургія XVII-XVIII ст. К.: ПЦ Фоліант; ВД Стилос, 2005. 368
6. Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики: У чотирьох книгах / Упор. Є.Федоренко, В.Яременко. К.: Рось, Кн.1. 1994. 703 с; Кн.2. 1994. 718 с; Кн.3. 1994. 687 с.; Кн.4. 1995. 703 с.
7. Чижевський Д. Історія української літератури (Від початків до доби реалізму). Тернопіль: Феміна, 1994. 480 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>.
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського www.dnpb.gov.ua/.
3. Бібліотека українських підручників <http://pidruchniki.ws/>.
4. Вільна онлайн бібліотека україномовної літератури. <https://chtyvo.org.ua/>.